

Олена Федорова

Стати мегапопулярним письменником

Як стати мегапопулярним письменником?

Це питання цікавить усіх літераторів. Адже, кожен хоче отримувати, якщо не нечувані прибутки, то, хоча б адекватні. Але, як стати мегапопулярним в світі, в якому існують мільйони авторів? І це — тільки в жанрах художньої літератури! Існує багато підказок, розрахунків, стратегій «воронок продажів» і літературних курсів для того, щоб стати успішним письменником. І ми поговоримо про це поетапно в даній книзі.

Але, що робити, якщо всі ці спроби безуспішні?

Наступне питання — ти можеш стати мегапродаваним автором, але що потім?

І що робити, якщо твої мегапродажі будуть пов'язані з... ризиком стати убитим?

Надія Березіна, письменник

Розділ перший

Приголомшливий ранок

Надія Березіна з роздратуванням відклала книгу. Це теж був просто звичайний маркетинговий

хід! З подібними обманами вона вже знайомилася багато разів. А толку від цього не було ніякого. Вона вже зрозуміла, що ніякого секрету стати продаваним автором насправді немає! Просто, везіння або є, або його немає!

Але, ось як зловити це везіння за хвіст? Вона не могла сказати, що її зовсім вже не читали. Зрідка видавництво електронних книг надсилало їй жалюгідні гонорари. Відстежити продаж було складно — занадто багато роботи та затратно в часі. А часу у неї, як раз і не було. Якби вона була молодшою років на тридцять, то обов'язково зайнялася б і просуванням своїх книг. Але, зараз, у неї було занадто багато турбот, щоб занурюватися в таємниці маркетингових ходів.

Адже, написання книг було її хобі. Але, у неї була й основна, цікава робота в кризовому центрі. А був ще й дорослий син, іноді вимагав її уваги, були інші родичі....

Але, нездорова ситуація, що склалася у них в колективі, несподіване суперництво з Анею, плагіат — все це тепер вимагало й уваги, і часу.

Надія глянула на годинник — десять. Всього десята ранку, а вона — вже втомлена! Звичайно, якщо з 5-ої години займатися дослідженнями ринку психологічних детективів, то до десяти вже можна втомитися!

За вікном був чудовий сонячний ранок.

Погода просто вимагала вийти сьогодні й погуляти. Треба буде витягнути подруг на природу.

Раптово пролунав різкий дзвінок у двері. В такий час, в суботу зазвичай могли дзвонити тільки Свідки Єгови. «Не буду підходити до дверей», — вирішила Надія.

Але тепер у двері почали наполегливо стукати.

— Громадянка Березіна, відкрийте! — почувала вона.

Це було вже дивно! Начебто, труби вона все поміняла не так давно, затопити нікого не мала! Вона з досадою пройшла в коридор, повернула ручку замка. І миттєво двері відчинилися, і її обдало хвилиною від групи людей, що неслися в її квартиру.

— Де громадянка Березіна?

— Це — я, — намагаючись зберігати спокій, відповіла Надія.

Чоловік, який був на чолі «групи захвату», з сумнівом подивився на неї. Перед ним стояла бадьора моложава жінка в спортивному костюмі. Легінси туго обтягували її стрункі ноги, футболка — тіло, без складок на боках. Це не могла бути жінка пенсійного віку.

— Ви — Надія Олексіївна Березіна, 57 років, психолог?

— Так.

— Покажіть паспорта, — наказав мужик.

— Так, у чому справа? Хто ви? — з досадою запитала Надя, машинально витягуючи паспорт з сумочки.

— Все вірно, — здивовано відповів чоловік, звіривши дані паспорта з її фотографією.

— А що сталося?

— Одягайтеся. Ви затримані за підозрою у вбивстві Анни Келлер.

— Що? — не повірила своїм вухам Надія.

Голос у неї мимоволі затремтів. Вбивство? Вона підозрюється? Вона? А, отже, Анна — мертва? Як же це?

Надя просто рухнула на пуф в передпокої.

Підозрювана була просто в шоці. За її заціпенілою увагою, слідчий зрозумів, що не дарма провів вчора цілий день, вивчаючи всі таємниці цих письменниць. Зараз він був переконаний, що він вчинив правильно.

— Може, поки напишіть щиросердне зізнання? — запитав він.

— Ви при своєму розумі? Так у нас були дружні стосунки!

— Раніше. А останній рік? Ми допитали ваших співробітників, так що розуміємо вашу мотивацію.

— Яку мотивацію? Ви про що?

— Анна стала більш успішною, ніж Ви. Ви

вирішили взяти реванш!

— Ви з глузду з'їхали! Хіба через популярності вбивають? Хіба це того варто?

— Надія Олексіївна! І це говорите мені Ви — письменник і психолог? Зараз вбивають через все. І, навіть, просто так!

— Послухайте, Ви допитували всіх співробітників? Елеонору Плотницьку — Ларсен, наприклад?

— Її не виявилось в місті.

— Так, вона за кордоном. Будь ласака, поговоріть з нею, коли вона приїде. Вона краще за інших знає, які у нас були стосунки.

— Допитаємо, не хвилюйтесь. Збирайтеся.

Надія безпорадно озирнулася на сусідів-понятих. Звичний світ зник...

— Ну, що, як Вам тепер бути в ролі Ваших персонажів? — З єзуїтською інтонацією запитав слідчий.

Боже, зараз на лавочках вже сидять всі знайомі бабки з під'їзду. Що вони будуть думати про неї? Надія тільки уявила, як її зараз проведуть повз цих «лавок огляду», і їй стало погано.

— Послухайте, не надягайте мені хоча б наручники! Вам же самим потім доведеться вибачатися, не ставте себе в дурне становище, — благала Надія.

— Ось за наш імідж не турбуйтеся. Якщо

треба буде вибачитися — вибачимося, — грубуvато відповів слідчий, але наказ про наручники не віддав. Група затримання, виштовхнувши підозрювану за двері, проконтролювала процес замкнення дверей, і почала спускатися вниз.

— Доброго здоров'ячка! — тямущо посміхаючись, сказала стара сусідка знизу і прошмигнула на вулицю попереду них.

Серце почало колоти. Надія, намагаючись не допустити якогось інфаркту, глибоко видихнула і почала себе заспокоювати.

Її, буквально, заштовхнули в машину. Мабуть, слідчий, обернувшись до неї, щось говорив, але вона, автоматично дивлячись на нього, не чула жодного сказаного їм слова. Зараз вона намагалася зрозуміти, що для неї є першочерговим. Їй же покладено один дзвінок! Кому подзвонити? Саші? Або.... Або, все-таки, Елі? Напевно, від неї буде більше толку!

— Я маю право на дзвінок! — твердо вимовила вона, опинившись в кабінеті слідчого Новицького М.Б.

Крайньою мірою, це вона прочитала на табличці двері. Маркел Борисович скривився. Надивилися закордонних серіалів. Але, що робити?

— Гарзд, телефонуйте, — простягнув він мобільник затриманої.

Дивно, що вона пам'ятала номер Елеонори. У

неї взагалі була погана пам'ять на номери. Але в номері Плотницької була закладена проста математична послідовність, тому він легко запам'ятовувався.

Слава Богу, що колега відразу взяла трубку.

— Елю, ти не повіриш, але Аня вбита. А мене заарештували за підозрою....

— Що? — вигукнула Еля.

— Так, я тобі дзвоню з мен... міліції. Що мені робити?

— Вимагайте адвоката.

— У мене його немає!

— Нічого. Тоді можете говорити загальновідомі речі. Але, на делікатні питання не відповідайте без мене. Я завтра буду!

— Дякую, Елечко! — видихнула Надія.

Їй стало відразу легше на душі. Елеонора, хоч і була занадто молодою, розумілася на таких справах. Адже, вона одна з їхнього колективу займалася кримінальною психологією! До того ж, її чоловік працював в Інтерполі.

На мить, Надія задумалася. Ще рік тому вона ставилася до цих двох дівчат як до власних дочок і найкращих подруг. Еля для неї такою і залишилася, а от Анна!.. Може, причина її загибелі саме в цьому?

— Поясніть мені, яким чином... як убили Аню?

— А то Ви не знаєте? — саркастично сплеснув руками Маркел Борисович.

— Слухайте, якщо Ви мені не вірите, то, все ж, існує презумпція невинності! Так що, будьте ласкаві повідомити мені, в чому конкретно Ви мене звинувачуєте, — обурилася Березіна.

Маркела давно дратувало, що відбулася певна гласність, і тепер підозрювані знали свої права. Зник ефект несподіваного пред'явлення доказів, засіб психологічного тиску.... Але, формально затримана мала рацію.

— Ви підозрюєтеся в тому, що вчинили напад на громадянку Келлер і вдарили її кілька разів тупим предметом по голові.

Надія з жахом закрила обличчя руками. Як би не нерозумно поводила себе Аня останнім часом, але вона не заслуговувала такої страшної смерті. Вона взагалі не заслуговувала смерті. Така молода! Всього тридцять три роки! А на вигляд — так взагалі дівчина! Вона уявила, якого болю зазнала Аня перед смертю, і їй стало погано.

— Що Ви на це скажете?

— На що?

Новицький знову сплеснув руками.

— Я Вам вже вкотре повторюю про те, що трапилося, а Ви, ніби не розумієте!

— Ви хіба не бачите, що я сумую?

— Сумуєте? За ким? За своєю конкуренткою?

— Вона була конкуренткою не завжди. Ми з нею дружили! Стривайте, зараз порахую, — вісім років дружили! І це не я від неї віддалилася, а вона від мене.

— Розкажіть детальніше про Ваші відносини.

— Будь ласка. — Згадала Надя Еліна вказівку. — Вона прийшла на роботу до нас в центр вісім років тому. Ах, так, до цього, вона була у нас на практиці. Добре себе зарекомендувала. Три роки відпрацювала за держзамовленням. А потім прийшла до нас.

— Вона була розумною?

— Дуже. Як, втім, і всі наші співробітники. Інакше, наша бос не прийняла б її на роботу.

До кабінету стрімко увійшов підтягнутий чоловік середніх років. За манерою спілкування, Надя зрозуміла, що це теж співробітник міліції.

— Кавою почастиєш? — запитав він Маркела.

Не дивлячись на трагізм власної ситуації, і з подивом для себе самої, Надія зазначила, що чоловік, який увійшов, був дуже гарний ясно-блакитними очима і чарівною посмішкою.

— Насип собі з банки, — великодушно дозволив господар кабінету.

Чоловік відсипав кави в склянку, і на мить затримав погляд на підозрюваній, обличчя якої відразу здалося йому знайомим. Пару секунд він намагався згадати, де ж він міг бачити її, але так і

не згадав, вийшов і акуратно прикрив за собою двері. Допит продовжився.

— Перші кілька років вона показала себе старанним співробітником і хорошим товаришем. Ми ходили один до одного в гості, допомагали. Коли Аня вийшла заміж, і у неї сімейне життя не склалося вже через півроку після весілля, ми підтримували її. А після їхнього розлучення я, до речі, теж, чимало, зробила для її психічної реабілітації.

Двері в кабінет знову відчинилися. До них повернувся красень.

— Посиджу в тебе, а то там дружина Хлистова прийшла.

Маркел тямуще кивнув. У їх колеги дружина була повною істеричкою, і ніхто не розумів, чому той досі не розлучився з нею. Бути присутнім при сценах їх спілкування не варто було для власного психічного здоров'я. Надія продовжила розповідь. А Дмитро Олегович знову став посилено згадувати, звідки йому знайоме її обличчя.

— Вона відновилася. Стала, правда, трохи нервова.

А потім, як я підготувала до захисту дисертацію, її, ніби підмінили. Нікому не кажучи, ніби це була страшна таємниця, вона теж почала робити дисертацію. З боку це було схоже на якусь неоголошену війну, гонку суперництва. Це

виглядало смішно і безглуздо. Вона весь час так поспішала, немов за нею гналися по п'ятах.

— Може, вона передчувала свій швидкий кінець? — зауважив слідчий.

— Що Ви?! У неї була маса планів, причому — наполеонівських. Ну, захистилася вона.... У Німеччині познайомилася з майбутнім другим чоловіком.... Ми всі раділи, що у неї все йде добре. Але тут, раптово...

— Ви написали книгу і вона.... Як вона відреагувала?

— Так, я написала книгу. І не одну, до речі. На той момент у мене вийшло вже п'ять книг.

— Я про це знаю.

— Вона мені якось мимохіть зауважила, що теж давно пише роман.

— Як Ви відреагували?

— Зраділа, сказала, що нашого полку прибуло!

— Серйозно?

— Адже, у неї вже з'явився життєвий досвід, який вона б могла привнести в твір! Вона дописала книгу та опублікувала в одному сумнівному видавництві.

— Чому «сумнівному»?

— Зараз в інтернеті з'явилося багато псевдовидавництв, в яких відверто «кидають» авторів.

— Як це? — зацікавився Маркел. Афери в сфері видавничої справи були йому в новинку.

— Ну, деякі з них відверто відстежують авторів на сторінках самвидаву, в блогах письменників, запрошують публікуватися у них. Пропонують захмарні гонорари.

— Так було з Анною?

— Так. Не знаю, як вона потрапила на гачок таких пройдисвітів, адже, вона, завжди була такою допитливою! Я їй рекомендувала своє видавництво, проте вона вирішила, що їй буде вигідніше друкуватися в іноземному.

— Наскільки я знаю, Ви видавалися в електронному?

— Так.

— А чому не в паперовому? Класичному, так би мовити?

— Мені теж більше імпонує «пейпер бук», але зараз це дуже дорого, а іноді — і взагалі неможливо. Посудіть самі. Нових авторів дуже багато. Конкуренція божевільна. Видавництво, підписуючи договір, бере «кота в мішку». Письменник може не виправдати надій. Тому, вони вважають за краще друкувати вже давно розкритих вітчизняних «Донцових» або переводити світові бестселери. Проритися на книжковий ринок зараз дуже важко.

Якщо у Вас є гроші й божевільні амбіції, Ви

можете заплатити видавництву, і Вас надрукують. Але, розкуплять чи весь тираж — одному Богу відомо. А, якщо Ви публікуєте в видавництві електронних книг — як правило, це відбувається безкоштовно. Та ще, Ви й гонорар будете отримувати, якщо опинитеся продаваним автором.

Моє видавництво чесно попереджає, що при такому величезному числі конкурентів, на розкрутку нового учасника припадає не менше півтора року.

— Так у чому була проблема видавництва, в якому надрукувалася Анна? І як Ви дізналися, що вона надрукувалася?

— Вона опублікувала пост у Фейсбучі. І я, звичайно, зайшла подивитися сторінку її німецького видавництва. І з почуттям досади дізналася, що вона попалася на вудку шахраїв.

— Ви їй про це повідомили?

— Навіщо? Адже все одно, було вже запізно!

— У якому сенсі «запізно»?

— Коли я вивчала, в яке видавництво посилати рукопис, я теж розглядала безліч видавництв. І це — в тому числі. Тут були абсолютно кабальні умови договору. Автор повинен віддавати видавництву виключні права на твір на сімдесят (!) років.

— А в Вашому?

— На три роки. І не виключне право.

— Тобто, якби вона хотіла повернути свій твір собі, то могла б зробити це тільки через сімдесят років?

— Саме так! Або ж, виплативши величезну неустойку.

— Як же це вона так лопухнулася?

— Сама дивуюся. Крім того, в цьому видавництві виставлялися зовсім непомірні ціни на готові книги, нічим не обґрунтовані.

— Наприклад?

— Наприклад, в моєму видавництві книга, в середньому, коштує близько двох євро. В її — понад двадцять. На обличчі Маркела Борисовича застигло німе питання.

— Це про що ж повинна бути така книга, щоб стільки коштувати?

— Так, до того ж, книга виявилася не романом, а оповіданням. Цікавим, трагічним, але — оповіданням.

— І за це двадцять євро?

— Так. Так, у них там у всіх такі ціни. Якщо ми будемо говорити про такий світовий гігант — магазин книг «Амазон», то там ціни становлять від пів-євро до шести-семи, іноді — дев'яти! Це навіть серед таких лідерів, як Ю Несбьо і Тесс Герритсен! Тобто, там виставлені реальні ціни, в залежності від популярності автора. В її видавництві ціни були «від стелі»!

— Може, вона розраховувала на німецького читача, у якого зарплати набагато вище, ніж у російськомовного населення?

— Так, прикол і полягав в тому, що опублікована її книга була не німецькою, а російською мовою! А у тамтешнього російськомовного населення теж немає таких зарплат, щоб купувати книги за 20 євро. Я не знаю, як вона потрапила в халепу! Взагалі, вона була дуже обережною. Може, її новий чоловік підштовхував її честолюбство?

— Що було далі?

— Далі? Далі вона дуже пишалася тим, що стала письменником. Вона навіть продовжувала писати пости на цю тему. Хоча в серйозних письменницьких колах, офіційно отримуєш статус письменника, якщо у тебе є мінімум дві книги.

— Чому?

— Вважається, що одну книгу можна написати випадково. Натхнення на другу може більше не прийти. Сюжети майже всі побиті вже в будь-якому жанрі. А, щоб бути оригінальним, треба придумати абсолютно новий сюжет.

— Не думав, що в книжковій справі все так складно, — зізнався слідчий.

— Що Ви! Домогтися популярності в нашій справі дуже складно.

— Але Ви, ж стали популярною?

— Так. Крайньою мірою, в середовищі психологів і... деяких колег-письменників. Але, це не приносило мені істотних гонорарів.

— Як це?

— Дуже просто. Якось я вирішила витратити час, і простежити просування однієї з моїх книг — першої. За один квартал офіційно куплено було лише дванадцять книг, і зроблено вісімдесят сім безкоштовних завантажень!

— Не зрозумів. Поясніть.

— Хакери — ось Вам і все пояснення. Зламуються сайти та інтернет-майданчики, на яких продаються книги, і читаються безкоштовно.

— Тобто, Ви «втратили» вісімдесят сім гонорарів тільки по одній з книг?

— Так. На жаль, піратство — повсюдний бич.

— А як було з гонорарами у Келлер?

— Не знаю. Ми розмови на такі теми не вели. Я вважала цю тему нетактовною. Думаю, що вона і сама зрозуміла, куди потрапила. В її видавництві, якщо хочеш мати свій авторський екземпляр, то його теж треба було викупити за тією ж ціною. Вона принесла один екземпляр, подарувала нашій начальниці...

— Ви щось говорили про те, що у неї змінився характер.

— Так. Взагалі, у неї колись був свій сильний характер. Але, ми помітили, що коли вона вийшла в

перший раз заміж, то її переконання почали копіювати ідеї чоловіка.

— Напевно, дружина повинна бути солідарна з чоловіком? Це ж правильно? — обурився Маркел, який не любив незалежних жінок.

— Так, якщо це не суперечить твоїм колишнім переконанням. Потім, коли у неї з'явився Йохан, вона стала копіювати його. Стала такою собі чеховською «душечкою». Отже, його підозрювана, мабуть, була якраз, з незалежних і переконаних феміністок.

Маркел глянув на колегу і помітив, як той просто пожирав очима затриману. Шалдуга згадав, звідки йому була знайома ця жінка. Він бачив її, коли вона давала інтерв'ю одному з телеканалів. Це була відома жінка, а Маркел поводився з нею так, як ніби вона була вуличною гультяйкою! Але, через те, що в кабінеті вівся аудіозапис допитів, то він не міг зараз зробити зауваження колезі.

— Після всього цього, я помітила, що Аня стала, начебто, копіювати мене у всьому. Я писала наукові статті, вона теж стала писати. Причому, ми помітили за нею не дуже хорошу деталь. Вона могла публікувати у своїй статті практичний досвід іншого колеги, без посилання на нього, що є відвертим плагіатом.

— Ви їй говорили про це?

— Мій же вона не друкувала. Але, одна з

літніх колег вважала це доречним, і зауважила їй.

— І що? Вона видалила це?

— Яким чином, якщо стаття вже вийшла? Хто перший опублікував — той перший пиріжок і з'їв!

Дмитро Олегович подумав про те, які ці психологи надто тактовні, багато панькаються. У чоловічому середовищі це питання вирішилося б остаточно фінгалом під оком. І прецедентів більше б не було!

— Після того, як вона захистилася, вона взагалі не віддавала їх на рецензію шефіні, зарозумілість у неї зросла до небес. Звичайно, у неї був свій досвід, але ми могли б підказати їй щось важливе, від чого її робота б тільки виграла.

— Вас всіх це дратувало!

— Засмучувало!

— А що у Вас вийшло після виходу її роману?

— Вона весь час кудись поспішала!

Поспішала так, ніби їй наступали на п'яти!

— Може, вона хотіла переїхати до Німеччини, до чоловіка?

— Може, не знаю. Відносини між нами охололи, ми вже не спілкувалися так тісно, як раніше. Єдине, що вона сказала, що хоче зайнятися написанням роману.

— Саме — роману?

— Так, з її слів.

— Але, Вам тоді ділити було нічого? Адже,

Ви писали детективи? Тобто, ви писали в різних жанрах?

— Так. Тепер Ви розумієте, що Ваші підозри смішні?

Обличчя Дмитра Олеговича стало менш напруженим.

— Послухайте, пошліть кого-небудь з ваших співробітників до мене додому, і візьміть ноутбук або флешки. Ви знайдете масу фотографій, де ми з Келлер разом на відпочинку, в кіно, на прогулянках. І не тільки зі мною, але і з Елеонорою Плотницькою. Ви зрозумієте, що ми з нею були в дружніх стосунках. Чому я повинна була б бажати їй чогось поганого? Слідчий якийсь час помовчав.

— Судячи з Ваших розповідей, вона як і раніше, вважала Вас своїм особистим конкурентом?

— Можу лише здогадуватися про це. Але, це були її проблеми. Мені, наприклад, було все одно, чим вона займалася. Нехай би була, хоч Олімпійською чемпіонкою! У неї було своє життя, у мене — своє.

— Але, про Вас писали цікаві рецензії. Відгуки на книги. А у неї цього не було?

— Повторюю, це були особисто її амбіції. У мене до неї претензій не було.

— Зате, у неї були претензії до всього оточення. Ми знайшли у неї щоденник. І там вона

останнім часом писала про те, що відчуває заздрість з боку всіх співробітників.

Надія, з виразом крайнього подиву на обличчі, слухала Маркела Борисовича.

— Вона писала, що всі заздрять її працездатності, різнобічності, таланту і тому, що вона молода.

— Вона не одна у нас така була! Наймолодша у нас Елечка!

— А, ось послухайте, що вона писала: «Старі кошики не повинні правити світом! Це несправедливо, коли звеличують їх «талант» і апелюють до їх авторитету! Все повинно бути вчасно! Не встиг в молодості себе реалізувати — сиди тихенько і не висовуйся. Дай дорогу молодим!»

На обличчі Надії застиг сумний і засмучений вираз. Маркел Борисович очікував сплеску гніву, якихось емоцій. А затримана перебувала всього-на-всього в стані образи.

— Як Ви думаєте, про кого це вона написала?

— Мабуть — про мене?! Ось тепер, я бачу, що це вона заздрила мені, нашій начальниці й всьому успішному оточенню. Вам не здається?

— Мені не повинно здаватися. Я оперую фактами.

— Так чому було заздрити? Що вона довела себе до психічного стресу і знемоги? Ви знаєте, що

у неї вже з'явилося неконтрольоване тіпання обличчя?

— Зробимо перерву, — сказав слідчий.

І крикнув черговому, щоб той забрав затриману.

— Це ж відома письменниця! Ти б легше з нею....

— Ще чого! Вона підозрюється у вбивстві! Мені все одно, хто вона.

Дмитро зітхнув. Маркел був хороший мужик, але злегка тупуватий. І цього було не змінити. Шалдуга не вірив, щоб така розумна жінка стала бруднитися вбивством конкурентки. Надія йому вселяла повну довіру. Він покинув кабінет, і вирішив навести про неї довідки.

А Березіна, перебуваючи в «мавпятнику», подумала про те, що треба б якось попередити співробітників, щоб вони не проговорилися слідчому про крадіжку її книги. Інакше, вона остаточно залишиться першою підозрюваною.

Небезпечний побут

Еля, стривожена непередбачуваними подіями в колективі, зім'ято попрощалася зі Стівом і терміново вилетіла з Брюсселя. У неї в голові не вміщалося, як могло статися, щоб убили її співробітницю, і звинуватили в цьому старшу

колегу?

Їй завжди раніше здавалося, що кримінальну небезпеку несуть явні конфліктні ситуації. Хоча, Стів їй говорив, що найчастіше маніяки формують свою неадекватну поведінку саме через безпросвітний побут в дитинстві. Але, то мова йшла про маніяків! Про звичайні «побутові» злочини вона поки не чула. Ось, якщо б вона, під час чергової поїздки до батьків, зайшла до знайомого місцевого судмедексперта Гаврилова, той би її просвітив, що відсотків 80 усіх злочинів проти життя і здоров'я людей відбувається саме на побутовому ґрунті.

Але, хіба можна вбити людину через...? Через що? Чому Надію заарештували? Мабуть, проти неї щось накопали. Що можна було знайти на таку добру «божу кульбабку», як усіма улюблену Надю Березіну?

Звичайно, Сама Еля пропрацювала в «Відраді» менше, ніж Келлер. Але, спочатку у всіх них були чудові відносини. І Плотницька вважала обох своїми подругами. На жаль, Аня незабаром відчула себе «зіркою», ставши автором, чого аж ніяк неможливо було сказати про Надію Олексіївну. Та продовжувала ставитися до всіх доброзичливо, і по-дружньому. Келлер же, відразу після захисту дисертації, немов проклала невидиму смугу відчуження між собою і всіма іншими.

Ну, Еля і не збиралася набиватися до неї. У неї було досить близьких людей і друзів, з якими вона повністю реалізовувала себе, як особистість. Але, Надії, напевно, було нелегко прийняти цю нову іпостась Ані. Адже, та була їй, немов донька.

Взагалі, Еля зловила себе на думці про те, що давно вже спостерігає за дивним неоголошеним конфліктом, який виник з подачі Анни. Дивне суперництво, яке та затіяла з усім колективом, відносний (!) послух директору Центру, її поблажливе ставлення до колег зробило її порушником спокою в колективі. А такого бути не повинно!

Їх Центр сам надає допомогу постраждалим від різного виду насильства. У більшості випадків, її доводиться надавати на благодійних засадах, отримуючи за це мізерну зарплатню. Звичайно, в Центрі передбачена і платна допомога в приватному порядку заможним громадянам. Коли була чергова планерка, і шеф розподіляла платні послуги, Аня якось нетактовно брязнула, що тепер Надія Олексіївна гребе гонорари, тому не особливо потребує підпрацьовок.

Всі були просто в шоці. Березіна не була киянкою, і їй доводилося платити значну суму за оренду житла. Крім того, у неї був син, а отже, вона періодично йому допомагала, як і всі інші сучасні батьки. Еля тоді помітила, що й Аня отримує

гонорари. Келлер тоді стрепенулася, але змовчала. Всім стало ясно, що з гонорарами у неї суцужно.

Насправді, Надія розповідала якось Елі про те, що гонорарів практично немає. І Плотницька знала про справжній стан справ. Але, ні вона, ні сама Березіна на стали спростовувати домисли Анни. Думає, що колега гребе гроші — нехай думає, заздрить.

І ось куди тепер завела її заздрість! Еля не сумнівалася, що виною загибелі колишньої подруги стала її самовпевненість. Що ще за чоловік у неї? Може, це він на неї так впливав? Адже, раніше вона була абсолютно адекватною.

Еля подумала, що треба буде попросити Стіва, аби він пробив відомості про цього Йохана. Треба тільки згадати його прізвище. Адже, Аня, навчена гірким досвідом першого шлюбу, вже не стала знову міняти прізвище, залишила дівоче. А-а, здається, прізвище, у нього на кшталт якогось їхнього колишнього політичного діяча, Колле! Йохан Колле. Елеонора записала це в блокнот і поруч поставила знак оклику. Розібратися б ще з тим конфліктом! Крадіжка рукопису в Березіної стало ганебною плямою на внутрішньому іміджі колективу. Як могло статися, що тека з новим твором Надії могла зникнути під час роботи з робочого столу її ноутбука?

Центр займав досить тісне приміщення. Тому

шестеро співробітників займали всього два особистих кабінетів. Еля, Анна і Надія сиділи в одному. Звичайно, могла скластися ситуація, що всі приймали клієнтів по різних робочих кімнатах. Зазвичай двері особистої кімнати закривалися. Але, якщо хтось вискакував на хвилинку до вбиральні, або на кухню, то могли й не закривати. Адже, вхідні двері в центр завжди були замкнені зсередини, і відвідувачі завжди попередньо дзвонили.

Центр орендував другий поверх чинного дитячого садка, тому, якщо б вони не зробили таких запобіжних засобів кілька років тому, то до них би постійно ломилися батьки дітей та відволікали б від роботи.

Чи мала відношення до трагедії, що трапилася, подія зі зникненням книги? Вона думала, що мала. Адже, Еля тоді не полінувалася ретельно випитати Олексіївну про сюжет її книги. А потім, коли через півроку Аня гордо повідомила, що опублікувала новий роман, — прочитати ознайомлювальний сюжет. З тридцяти двох, доступних для безкоштовного читання, сторінок вона зрозуміла, що читає вкрадений у Березіної, сюжет. Природно, що імена героїв були змінені. Але все інше....

Еля тоді не змовчала і розповіла все Надії Олексіївні. Коли Березіна запитала Анну про чудові збіги і явний плагіат, та різко відповіла: «Нічого не

знаю! Сюжети носяться в повітрі, у всіх нас загальна практика й клієнти, тому збіги неминучі!», і звела до мінімуму спілкування з колегами.

Судячи з відкритого листування Анни з нечисленними друзями в Фейсбуці, на цей раз вона повинна була стати «мегапродавальним автором»!

— Мабуть, з продажами у неї справа тепер йде добре! — зауважила якось невтішна Березіна.

— А чому Ви не подасте в суд за плагіат і порушення авторських прав? — обурилася тоді Еля.

— Як я доведу, що вона вкрала сюжет? Адже, моя книга ще не була опублікована!

— На якій стадії вона у Вас була написана?

— Практично завершена. Залишалася остання глава і післямова.

— Ну ось! У нас, в науковій літературі, якщо збігів понад тридцять відсотків, це вже — плагіат!

— Я ж не читала її книгу повністю! І ти не читала. Раптом, вона змінила сюжет? А двадцять п'ять євро витратити, щоб прочитати й ці гроші йшли в її скарбничку, я не хочу.

— Але, так не можна це залишати! Вона буде незаслужено впиватися чужою славою, а Ви будете зазнавати збитків?

— Знаєш, Елю, я довго думала про це. Нехай це залишається на її совісті. На чужому нещасті щастя не побудуєш!

— Ні, так не можна! Цим ми заохочуємо

крадіжку інтелектуальної власності! — гаряче вигукнула Еля.

Вона була знана в питаннях права.

— Ні, Еля, я не стану займатися таким! Я ж все одно не зможу тепер видати цю річ — з боку буде виглядати, ніби це я вкрала у неї сюжет, розумієш?! Ще не вистачало — присвятити життя суцільним розбіркам. Це треба пережити, переступити і йти далі.

— Я рада Вашому оптимізму, але так не можна. Наступного разу вона вчинить так само!

— Наступного разу не буде. Я навіть вдячна їй. Надалі я буду більш обережною.

Надія перервала тоді розмова на цю тему, ясно показавши, що не бажає повертатися до хворобливих переживань. Але Еля довго не могла заспокоїтися.

Після того, що трапилося, ставлення до їх сусідки не могло не змінитися. В її присутності, кімната занурювалася в напружене мовчання. Аня, звичайно, не була дурепою і все розуміла. Але, при цьому продовжувала гордо піднімати голову, нібито ображеною була саме вона.

Зараз все це миттєво сплигло в пам'яті дівчини, і вона задумалась. Чи варто було розповідати все це слідчому, чи ні? Поміркувавши, вона прийшла до висновку, що цього робити не можна. Адже, в такому випадку, Березіна стає

головною підозрюваною. У неї з'являється мотив для злочину — помста за крадіжку інтелектуальної власності!

Еля не була впевнена, чи достатнім буде такий аргумент для судового розгляду. Але, знаючи, яким деформаціям іноді піддається процес слідства під зовнішнім тиском, припустила, що він може бути прийнятий в суді. Треба буде попередити Надію, щоб вона не надумала зайнятися одкровеннями. Отже, тепер вона з подивом констатувала, що простий звичайний, нічим не примітний, прихований зі своїми таємницями, побут може стати смертельним. І від цього ставало страшно...

Сумнівний позитивчик

Надія боялася, що їй доведеться провести й ніч в мавпятнику, але ввечері її вивели в внутрішній дворик відділення і завели в приміщення, обгороджене ґратами.

У своєму першому романі вона поверхнево писала про таку міліційну структуру, як СІЗО, але, природно, ніколи не бачила на власні очі, що це таке. Зараз вона зрозуміла, що у неї з'явилася саме така можливість.

У них в центрі була одна співробітниця з допоміжного персоналу, яка найменшу домашню проблемку автоматично гіперболізувала до

проблеми космічного масштабу. З часом вона перетворилася в постійну скигліюку. Тому, з нею ніхто навіть не бажав спілкуватися.

І ось тоді, кілька років тому, Надія взяла собі за правило, щоб не перетворитися на такого скиглія, ніколи не піддаватися труднощам і поганому, і в усьому шукати позитив. Наприклад, не заробила поки гідний гонорар — нічого, не опускаємо руки, в наступну виплату буде більше!

Ось і з сьогоднішньою ситуацією було так само! Не було у неї можливості раніше побачити СІЗО — тепер з'явилася. Зате вона зможе правдиво описати його в наступних книгах! А то, що вона перебувала тут не в якості стороннього спостерігача, а затриманої — її не парило. Якби Маркел міг залізти в її теперішні думки, то подумав би, що їй зовсім знесло дах! Але її, справді, чи не напружувала сьогоднішня ситуація. Адже, вона була невинна! Чого їй боятися?

Дурепою в рожевих окулярах вона теж не було. Вона прекрасно знала, що трапляються трагічні для деяких затриманих помилки, які, не сподівалася, що «наше правосуддя — найгуманніше» владнає. Вона просто відчувала, що з нею все буде добре. Інтуїція її, звичайно, не підводила. Тому, вона не з почуттям страху, а з щирим інтересом оглядала все, що траплялося їм на шляху.

Вона виявилася в маленькому коридорі, в якому попереду від неї знаходився вольєр з псами, а праворуч від неї — чотири масивні двері. Її завели в другі, і вона знову опинилася в коридорі. Тепер вже зліва було кілька кімнат, а конвой повів її в першу кімнату праворуч. Там співробітник описав її речі, опечатав і покликав жінку-співробітницю, яка досить грубо справила особистий обшук, і відправила її в душ.

Можливо, через повсюдні відключення, а, може, і в виховних цілях, гаряча вода тут була відсутня. Але, це було й на краще — допомогло Надії струсити з себе острах останнього дня і зібратися з думками. Отже, вона, автор кримінально-психологічних драм, виявилася в СІЗО. Потішно! Якби не було так нерозумно, дивно і страшно! А, здавалося б, в її віці все повинно бути розмірено і спокійно! Це — по-перше! А, по-друге, це відбувається з самою законослухняною людиною країни! Ось це було вже зовсім нелогічним!

Останнім часом, вона і так відчувала себе нещасною обікраденою невдахою. Вона згадала, як повернувшись тоді до кабінету, під час обідньої перерви вирішила відкрити теку з написом «Книга» і внести пару цікавих нових фраз, які їй тільки що прийшли на розум. Але на робочому столі вона її не знайшла. Такого не могло бути! Вона точно

пам'ятала, що ні переносила її на диск Д, але вирішила перевірити на всяк випадок.

На диску тека теж не знайшлася. Надія подумала, що у неї вже траплялися іноді напади забудькуватості, але не до такої, ж міри! Вона тоді навіть вголос почала щось бурмотіти з приводу того, що сталося, а Елеонора, й Аня сиділи тоді з абсолютно звичайними, лише злегка стурбованими обличчями. Всі вірили, що, може, вона випадково видалила теку на робочому столі або перенесла її на флешку. Або удавали, що вірили в це....

Однак тека зникла, немов її ніколи й не було! На флешці ж зберігся лише початковий уривок, який вона потім кілька разів допрацьовувала. Звичайно, як будь-який автор, який пише самостійно, вона пам'ятала, про що писала. Але деякі тонкощі тексту доводилося відновлювати по пам'яті буквально по словах. В принципі, за три місяці вона відновила практично все, і навіть прикрасила колишній текст вдалим авторськими знахідками. Але потім вона закрутилася на роботі, у Сашка були чергові проблеми, тому їй довелося ще на кілька місяців відкласти вихід нової книги.

А коли вона тільки-но зібралася її передавати до редакції, Анна оголосила про випуск свого роману під її ж назвою. Вона відразу ж запитала в Анни, яким чином назва її книги збігається з назвою її зниклого роману, на що Келлер

зарозуміло відповіла, що навіть пісні іноді збігаються і за мелодіями, і за словами. Сюжети носяться в повітрі!

Але Березіна знала, що її сюжет не носився ні в повітрі, ні взагалі ніде! Вона сама ретельно опрацьовувала хитромудрі лінії сюжету, моніторила в Інтернеті, щоб не виявилися вже надрукованими подібні сюжети, щоб не було збігів в назві. Особливе занепокоєння їй тоді доставила саме назва! Це була вже третє перероблена назва.

Сама логічна, відповідна і красива була — «Любов до гробу»! Але, виявилось, що така вже є в романі іншого автора. З почуттям досади, Надія почала підбирати наступну. Через якийсь час прийшла інша назва — «Ми ж любимо один одного». Але і вона також мала аналог! Прямо нещастя якесь!

І ось тепер у Келлер з'явився новий роман під її назвою «Пісня кохання», яку вона з таким трудом підбрала, та ще й з подібним сюжетом! Про що їй було думати? Спочатку почуття дружби не давало їй можливості навіть припускати, що її молода приятелька була здатною на злочинство.

Але, з часом, виявилось, що це — так. І це стало крахом її людських ідеалів. Виходить, в сучасному світі вже не залишалось місця порядності? Вже на кого-кого, але на Аню вона ніяк не могла б подумати! Аня, якій вона в певний час,

мало, що не замінила відсутню маму, могла її обікрасти, та ще й нахабно? З робочого столу її власного ноутбука?

Надія дуже важко відходила від такої психотравми.... Насправді їй було дуже нелегко «переступити і йти далі», як вона говорила Елі. Довго ще тоді у неї не виникало бажання писати нову річ.

Логічно вона розуміла, що вже програла, тому що книга була вже офіційно опублікована. Тільки зусиллям волі вона змогла взяти себе в руки. Тим більше, що начерки нових сюжетів у неї були вже давно. Не було відповідного настрою писати. Вона сама дивувалася, як їй вдалося пережити цей удар і йти далі.

Звичайно, вона була розчарована і дуже зла на Анну. Але, як людина культурна, вона не стала опускатися до базарних розборок. До речі, мабуть, добре, знаючи Березину, Анна на це і розраховувала. Надія вирішила довести своїми новими книгами, що вона — більш досвідчений, різноманітний і талановитий письменник, ніж Келлер. Чим більше вийде у неї книг, тим легше згодом стане доводити, що та вкрала у неї роман.

Хоч зовні Березіна і заспокоїлася, але забувати про збитки, віроломно нанесеним їй, не збиралася. Просто, вперше в житті, вона вирішила скористатися тим же прийомом, яким поступили

стосовно неї. Вона почекає певний час, а потім завдасть несподіваний удар, коли Анна вже не буде чекати підступу! Ось тоді їй і прийде повістка з суду!

Але зараз стало зрозумілим, що її помста так і не відбудеться. Об'єкт помсти загинув. Чи було це справедливим? Звичайно, ні. Навіть крадіжка інтелектуальної власності не варта життя. Хоча, якби мова йшла про винаходи, здатні змінити хід людської історії — можливо. Але вона тверезо оцінювала значимість своїх книг. Глобальної функції рятування людських душ вони не мали.

І саме цієї миті, все одно з вини, хоч і ненавмисної, тієї ж Келлер, вона знаходиться в СІЗО! Просто жерсть! Хоча, Анні тепер набагато гірше, ніж їй. Їй тепер взагалі — ніяк!..

В СІЗО було спокійніше, ніж в «мавпятнику». Так здалося зараз Надії.

Вона розуміла, що це може бути викликано лише нічним часом, коли й наглядачі теж хочуть спати. Про жахи, яким піддаються затримані, вона чула багато разів, коли писала свій перший роман. До речі, у неї була пацієнтка, яка розповідала, що під час її затримання, її мало не згвалтували в СІЗО, піддавали образам, всіляко принижували....

Наразі вона майже розуміла, через що пройшла тоді затримана дружина підозрюваного. Надія зітхнула. Правильно в народі століттями

склалася приказка: «Від тюрми та суми не відрікайся!»! Це ж треба! На старості років опинитися затриманою, та ще й будши при цьому невинуватою!

І досі вона перебувала в якомусь ступорі, не до кінця усвідомлюючи, що сталося взагалі. Її власний новий статус підозрюваної затьмарив для неї сприйняття самого факту вбивства Анни. Тільки зараз вона змогла залишитися наодинці з усією глибиною жаху і жалю втрати знайомої людини. Не просто людини — талановитої особистості, з властивими їй злетами й помилками.

Аня, якій нещодавно лише виповнилося тридцять три, яка встигла багато чого досягти за цей короткий термін, а ще більшого — не встигла, могла виявитися дуже перспективною для суспільства. Просто Надія не була впевнена, що на новому етапі життя, Анна збиралася продовжувати будувати кар'єру вдома. Логічніше припустити, що вона б переїхала до чоловіка в Німеччину, попередньо підкоривши всі можливі п'єдестали пошани будинку.

Аня, Аня... Добра чиста дівчина, з ясними очима і відкритим поглядом, який вона пам'ятала її ще студенткою-практиканткою, дуже відрізнялася від молоді прихованої й амбітної жінки позаминулого року!

Як все ж таки піддається трансформації

людина з-за непомірного марнославства! Надія дивувалася власної наївності. А вона психологом все життя вважала себе! І так помилитися у власній вихованці! Особисто їй нічого не потрібно було від Келлер. Просто було прикро і бридко, що вона стала так змінюватися за отримання наукового ступеня.

Правду кажуть: «Хочеш дізнатися, хто поруч з тобою — признач його начальником!»! Ступінь, звичайно, не передбачала, що Аня може однозначно стати начальником в їх колективі. Надя і сама отримала ступінь. Але, відразу змінилося її ставлення до колег, змушуючи тепер усіх задуматися про наслідки такої можливості. За останні півроку складалося враження, що Анна піде по головах, якщо їй це знадобиться для досягнення цілей.

Надія знову зловила себе на думці, що зараз намагається думати про колишню подругу відсторонено, як про якусь статистичну одиницю, не даючи горю можливості повністю захопити себе. Це було зрозуміло — адже, вона залишилася живою, і їй треба зараз піклуватися про себе. Як тепер виплутатися звідси?

Надія знала, що її мають право тримати в міліції не більше сімдесяти двох годин. Дванадцять з них вже пройшло точно. Залишилося лише якихось шістдесят! Вона хмикнула. Слава Богу, що

її помістили в поодинокій камері! Хоча, швидше за все, зараз у них просто немає затриманих жінок, крім неї. У будь-якому випадку, їй це на руку. Хоч, зможе зібратися з думками.

Наразі у неї в голові була порожнеча. Але, завтра приїде мудра Еля, і вони подумують, кому було потрібно вбивство Ані. Вона глянула за вікно.

У чорному небі висів величезний жовтий місяць. Небесне світило, як і раніше, належало всім жителям планети в рівній мірі. І вона теж могла насолоджуватися його видом. Але відчувати, що місяць належить і їй, вона вже не могла. Саме зараз, Надія гостро відчула, як недосяжно нічне світило для людини, що знаходиться по той бік ґрат. У цю мить вона не мала права на владу ночі...

Екскурс в минуле

Чомусь, раптом на неї нахлинули спогади про свою молодість. З дитинства вона росла боязкою дівчинкою, здатною воювати тільки за інших. Правда, вступивши до інституту, їй вже довелося долати якісь конфліктні ситуації й самій. Потім, коли вона вийшла заміж за симпатичного однокурсника, їй здавалося, що вона знаходиться за кам'яною стіною, і їй не доведеться вплутуватися в битви сучасного світу. Але, довелося воювати, буквально, відразу: зі шкідливими сусідками, з

претензіями свекрухи, з капризами чоловіка.

А коли народився Сашко, то почалася суцільна боротьба за виживання. По-перше, щезло стабільне життя. Союз розпався, залишивши колишніх співгромадян в повному непорозумінні, як жити далі. Багато хто втратив життєві орієнтири. Серед них опинився і її чоловік. Але, треба було жити й розвиватися далі! Недарма, навіть ім'я у неї було мотивувальне! І слово «надія» у неї завжди асоціювалося з активною надією.

У сина виявилися великі проблеми зі здоров'ям. У нього були підвищені рефлексії. І лікарі попередили, що характер у нього буде небезпечний — бурхливий сміх, і бурхливі сльози, швидше за все — психопатичний. Але, така заява лікарів не могла зупинити Надю в її материнській любові. Адже, це був її первісток, і взагалі, це був — її дитина. Тому, вона спробувала оточити сина любов'ю і турботою з усіх боків. Чоловік почав ревнувати її до власної дитини, егоїстично не бажаючи зрозуміти, що зараз саме малюк більше потребує уваги.

— Ти весь час проводиш з ним! Я для тебе став ніким! — докоряв він її, прийшовши з роботи.

— Послухай, я їсти тобі приготувала, повечеряй. Ти ж бачиш — я зайнята. Так буде не завжди. Ось стане йому краще...

— Ага, років через вісімнадцять!

— Ти — доросла людина і можеш погодувати себе сам. А він — не може!

Синові треба було щодня або через день робити безліч процедур — масаж, електрофорез, приймання ліків, заспокійливі ванночки. А тут ще й примхлива тридцятирічна дитина!

Коротше, їх обопільне терпіння луснуло, не витримавши перших спільних побутових труднощів. Шлюб розпався. І Надія фактично виявилася в більшій кількості матерів, які виховують дітей самі. Примітно, що після розлучення, ні батько, ні його бабуся по батьковій лінії, жодного разу не поцікавилися здоров'ям і життям свого спадкоємця. Точніше, навіть не спадкоємця, тому що Надя навіть не розраховувала на це, а — нащадка.

Як вона дізналася потім, чоловік, через деякий час, спокійно одружився вдруге, потім — в третє. Але, як сказала колишня випадково зустрінута сусідка — недавно знову повернувся до старої матері. Мабуть, такому «золотцю» не всяка підходила!

Як би там не було, Надія була рада, що позбулася такого егоїста в своєму житті. Вже краще бути самій, ніж тягнути на собі скиглія-мужика, вічно невдоволеного тобою. Нехай сам тепер себе тягне! Їй не пощастило в особистому, такому довгому, житті. У п'ятдесят сім вона до сих пір

живе сама, але вона давно переглянула свої погляди й потреби. Те, що гнітило її колег, для неї самої виявилось перевагою. Ті бурхливо обговорювали проблеми з невірними чоловіками, «бісів в ребро» зістарюваних чоловіків.

У неї ж таких проблем не було. І залишався час, щоб присвятити його собі або улюбленому хобі. Вона могла спокійно сидіти біля телевізора і вишивати або в'язати, не терплячи закиди від мужика, в тому, що вона відпочиває, а в хаті щось не так. Вона могла зав'язатись з давніми приятельками на вихідні в турпохід, або на виставку, і ніхто не компостував їй за це мізки.

На докори подруг про те, що вже зараз вона-то могла б собі знайти підхожу людину для життя, Надія відповідала: «Не в цьому житті!» Звичайно, любові, ласки та взаєморозуміння хочеться в будь-якому віці. Але, як подумаєш, що це знову доведеться підлаштовуватися під когось, хто років сорок прожив без тебе, і є повністю сформованою на свій лад, особистістю, то.... вже нічого не захочеш. Ну, не всім дано сімейне життя!

На подив подруг, замість того, щоб впадати в депресію з такого приводу і комплексувати, Надія спрямувала свою енергію в інше рiчище. Вона стала більш бадьорою, радісною і цілеспрямованою, ніж в молодості. Життя в ній просто кипіло. І дивлячись на цю, осяяну внутрішнім світлом, привабливу

жінку, не можна було навіть подумати, що їй може бути понад сорок п'ять! Багато колег, які знали її справжній вік, який вона, втім, і не приховувала, були в приємному шоці.

Після синового подорослішання, вона змогла продовжувати жити, не страждаючи ніякими комплексами. Її характер за три десятиліття дуже змінився. З боязкої дівчини вона перетворилася в вольову жінку. Вона придбала практику, зробила дисертацію, домоглася поваги в науковому світі. Але, дізнавшись потім, що це теж не здатне поліпшити її матеріальне становище, вирішила поставитися серйозно до свого давнього хобі — письменництва.

Писати вона почала давно, ще з першого курсу інституту. Але, не отримавши схвалення від «люблячого» чоловіка, закинула свої ідеї. Зараз, час і її активність дозволяли приступити до здійснення давньої мрії — побачити свої твори надрукованими. Треба сказати, що написання першого роману Надія тримала в таємниці від всіх. І тільки коли з нею був підписаний договір, Аня випадково побачила його у неї на столі й здивувалася, зауваживши, що теж давно пише, але поки не публікується.

Син не висловив здивування з приводу успіху матері. Всі її заслуги він сприймав, як самі собою зрозумілі. Але, він докоряв її в тому, що у нього не було батька, як в інших, і зберігав негативне

ставлення до жінок, як членів суспільства, в цілому.

Сучасний молодий чоловік звідкись підчепив в свою свідомість домостроївські гасла про те, що доля всіх жінок — не соціальна чи політична життя, а лише — сімейна, і стійко дотримувався цих поглядів. Не дивно, що його подруги довго не витримували таких переконань. І любов — любов'ю, але йшли від нього.

Зараз у Санька була чергова подруга, яка намагалася його зрозуміти. Але Надія розуміла, що якщо він не перегляне свої демагогічні установки, то залишиться з нею, зрештою. Сина вона любила, але жити разом з ним не хотіла. Занадто важко було сприймати його імпульсивність. Тому, їй треба було терміново заробити на окреме, нехай і маленьке, житло.

Вона, правда, читала, що письменництвом зараз неможливо заробити, якщо ти — не Стівен Кінг або Борис Акунін. Так, вона, загалом, і не спокушалася на цей рахунок. Але, завдяки виходу її книги на електронний простір Інтернету, у неї з'явилося безліч нових знайомих і друзів на Фейсбуці, і в житті. І вони періодично почали «підкидати» їй грошовитих клієнтів. Звичайно, поки їй вдалося зібрати мізерні накопичення. Але, вона не збиралася вмирати найближчим часом, тому «мала надію» встигнути заробити в цьому житті достатню для неї суму.

Вона згадала, що не встигла повідомити синові про свій арешт, але потім подумала, що, може, це й на краще. Син у неї відрізнявся вибуховим характером. Тому, його реакція від отримання такої новини могла бути непередбачуваною.

Якби в останні десятиліття життя, характер Надії не загартувався в повсякденній боротьбі за виживання, якщо б вона залишилася м'якою, як в юності, зараз вона була б в депресії або в розпачі. Але наразі, її психіка стійко витримувала мінливості долі у вигляді маленької похмурої камери з темно-сірими шорсткими стінами.

«Треба ж — «шуба»! — сумно пожартувала вона подумки та... вляглася спати.

А що ж було робити? Настрій зовсім не підходив для вечірньої медитації.

Справедливе розслідування

Дмитро Олегович, навіть прийшовши додому, все ще перебував під враженням пережитого. Ну, не міг він повірити в те, що ця блискуча жінка могла скоїти вбивство. Вперше в житті, він зустрівся з ненауковими категоріями віри.

Раніше, на подібні запевнення родичів підозрюваних, він теж відповідав, що в їх справі потрібна не віра, а доказовість. І розумом він сягав,

що якщо хоче допомогти цій чудовій особистості, то повинен знайти цю саму доказовість. Новицький буде шукати докази її вини, а він — її невинності.

Автор його улюбленої книги, цікава спортсменка, з хвилястим каштановим волоссям і ясно-карими очима, вразила сьогодні його уяву повністю. В її очах читалося таке щире здивування, жах і співчуття, які неможливо було зобразити так справді! Звичайно, вона ще буде проходити дослідження на поліграфі, і її буде вивчати фізіогноміст і інші їх помічники, але... щось продовжувало вперто підказувати йому, що Березіна не може бути винною!

Дмитро був упертою натурою і завжди доводив розпочату справу до кінця. І тепер він вирішив, що простежить і доб'ється, щоб у відношенні до Березіної було проведено справедливе розслідування. А то він цього Маркела не знає! У того, якщо спочатку склалося якесь враження, то він знаходиться під його впливом й решту часу.

Всю ніч йому снилася безглузда нісенітниця. Він брав участь в затриманні маси злочинців, відвідував Березіну в камері, а потім виявилось, що вбита в цей час спокійнісінько сиділа на роботі, будучи живою. Повна маячня! Прокинувся він, як завжди, за мить до дзвінка. Тільки сьогодні він абсолютно не відпочив і був зі «скуйовдженим»

думками в голові.

Нашвидку поголившись і випивши кави, навіть без звичайного бутерброда з маслом, він поспішив на роботу, щоб відразу розпочати відновлення справедливості. Маркел сьогодні теж горів подібним бажанням, тому вони одночасно мало не зіткнулися лобами на ступенях вхідних сходів, і розсміялися.

— Став каву, я зараз до тебе прийду.

У Дмитра Олеговича, як у господарського холостяка, на відміну від Маркела, якому дружина щодня складала судочки з обідом, завжди було, чим пожитися в холодильнику. Він дістав нарізаний білий батон, масло, банку джему і поспішив до кабінету колеги.

— Давай, клич на допит Березіну, проведемо його за дружнім сніданком. Маркел здивувався.

— У тебе що — своїх справ немає? Навіщо вона тобі? Граєш в «доброго» поліціанта?

— Ну, скажімо, у мене свій розрахунок є. Може, я у неї автографа хочу взяти?

— Скопіюй з матеріалів справи, — пожартував Новицький. — Хоча, така тактика може зіграти на руку.

Шалдуга включив чайник, а Маркел викликав чергового і наказав доставити затриману.

— Ну, як Вам ніч в СІЗО? — замість «здрастуйте», запитав Новицький.

— Як «Ніч в музеї»! — хвацько відповіла Надія.

Слідчий здивовано завмер з чайною ложкою в руці, а Шалдуга в черговий раз захопився витримці свого літературного кумира.

— Фільм такий був. Ви зі своїми дітьми не дивилися? — як ні в чому не бувало, бадьоро продовжила Березіна.

Новицький просто дивувався поведінці заарештованої. Складалося враження, що вона абсолютно не хвилювалась з приводу свого затримання. А таке могло бути тільки тоді, коли вона, дійсно, була ні до чого, або, якщо була... не виконавцем, а замовником вбивства!

Шалдуга ж захоплювався тим, що Надія перехоплює ініціативу розмови. Своєю безстрашністю і не зворушливістю, вона автоматично формувала позитивне або, хоча б, нейтральне ставлення до неї. «Розумниця!» — захоплено вигукнув подумки Дмитро Олегович, і його сині очі заблищали ясними промінчиками, як в акторів на великому екрані. Надія зітхнула. Треба ж, які гарні й чарівні слідчі є, виявляється! І тут же зловила себе на думці, що для подібних зауважень тут не час і не місце! Знайшла час захоплюватися мужиками, та ще й з поліції, нічого сказати!

Вона спробувала скинути з себе чарівливість красеня, який сидів навпроти. Але це було нелегко

зробити, особливо, в той час, як він простягає тобі свіжий бутерброд! Запах батона і вершкового масла пах так спокусливо, що вона вирішила не ламатися, і з вдячністю кивнула йому. Взявши шматок хліба, вона із задоволенням встромила зуби в його м'якуш, і наче вперше, відчула його незвичайний смак.

— М-м-м, просто божественно! — майже простогнала вона від щастя.

— Я теж так вважаю! Особливо, якщо зважити на те, що сніданок відбувається в міліції! — несподівано для себе, розсміявся Маркел Борисович.

— Знаєте, ось просто, непередавані відчуття! — просто, ніби була його приятелькою, промовила затримана.

Така поведінка арештанта була в новинку для Новицького.

— Ви знаєте, я навіть в чомусь Вам вдячна. За допомогою вашого арешту, я набула досвіду, якого у мене не було! Мене просто переповнюють емоції! Скажіть, а мені ж належить видавати папір і ручку або олівець?

— А що — будете писати про нас новий роман? — сміючись, запитав Шалдуга.

— Щоб Ви навіть не сумнівалися!

— Ні, Ви — просто незвичайна жінка! — вигукнув Дмитро Олегович.

— Ага, яка зробила звичайне вбивство! —

відпарирував Новицький.

— О, Боже, ну навіщо, навіщо мені було її вбивати? — з щирим подивом вигукнула Надя, яка сподівалася на те, що за ніч слідчий обдумав її допит, і зрозумів дурість подібного припущення.

— Ви знаєте, я виконав Ваше прохання і вилучив Ваш ноутбук і флешки. Прокоментуйте мені ваші знімки. Цього сюрпризу Шалдуга не знав, і тепер напружився. Раптом, серед них знайдуться такі, які підуть не на користь Березиній?

Всі троє сіли перед монітором, і господиня ноута відкрила теку з написом «фото». Перед слідчими замиготіли фрагменти життя підозрюваної, зафіксовані в різні моменти її життя. Шалдуга іноді поглядав на Надію і бачив, що вона знаходиться в розслабленому стані. Отже, даремно Маркел намагається підловити її. Якщо у неї є страшні таємниці, то вона не така дурна, щоб залишати це в пам'яті ноутбука.

— Ось це ми — на науковій конференції, до речі, з представниками правоохоронних органів!

— А що там робили пересічні психологи? — щиро здивувався Маркел.

— Ми там були на запрошення нашого кримінального психолога — Елеонори Плотницької-Ларсен. У нас же в Центрі постійно знаходяться на реабілітації жертви насильства. А, крім того, мені, як автору, було дуже корисно

послухати думку і ваших колег. Ось на цьому фото — ми після перегляду кіно, на цьому — граємо в бадмінтон в парку... Перед очима обох чоловіків миготіли картинки безтурботного життя цих трьох колег-приятельок. На всіх них були зображені справжні емоції безтурботності й щастя, автоматично підхоплені фотографом. Ніхто не виглядав підступницями, що зберігали камінь за пазухою.

— А чому не потрапили в кадр ваші чоловіки?

— А, якось, в нашому колективі, в основному, були прийняті дівич-вечори. Не в сенсі «прийняті»! А просто так склалося, що сімейні компанії у всіх були різні й не змішувалися.

— У Вас є фото Йохана Колле?

— Вона нам його офіційно не показувала. Хоча, стійте! Вона якось два роки тому виставила влітку в «Однокласниках» свої відпускні знімки, і там на одному з фото, вона була з хлопцем. Здається, він навіть її обіймав за талію. Можливо, це він? Ось, тільки чи збереглися вони?

— Давайте, зайдемо в «Однокласники», — запропонував Новицький.

З акаунта Березіної вони зайшли на сторінку покійної й почали гортати фото за минулі роки.

— Чорт, Інтернет ледве тягне! — поскаржився Маркел. — Шеф вчора викликав інтернетників, але щось толку від їхнього візиту — ніякого!